

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/1676,Prezentacje-filmowe-w-ramach-Edukacyjnego-Przeglądu-Filmowego-Kadry-z-PRL-u-Wroc.html>
03.04.2026, 20:25

Prezentacje filmowe w ramach Edukacyjnego Przeglądu Filmowego „Kadry z PRL-u” - Wrocław, 27 listopada 2007 r.

Dnia 27 listopada odbyło się kolejne spotkanie w ramach edukacyjnego przeglądu filmowego „Kadry z PRL-u”, przeznaczonego dla uczniów, studentów i nauczycieli ze szkół i uczelni dolnośląskich. Miejscem prezentacji, zatytułowanej **„Stalinizm a dzieci, dzieci w stalinizmie”**, było „Multikino Pasaż Grunwaldzki” we Wrocławiu przy pl. Grunwaldzkim. Wprowadzenie: **Wojciech Trębacz**. Uczestnicy spotkania obejrzeli dwa filmy:

Film dokumentalny **„Osada nad Nysą”** 1948; scen. i real. J. Plucińska; zdj. Bogusław Lambach; muz. Seweryn Berezowski; tekst Jerzy Szelubski; czyta J. Kaliszewski. Bohaterami tego filmu są „kobieta o zmęczonych oczach” Anna Kowalska i jej syn, 13-letni Witek. Oboje przyjeżdżają wraz z innymi przesiedleńcami na Ziemię Odzyskane. Ich sytuacja jest jednak wyjątkowa. Anna Kowalska straciła podczas wojny starszego syna, zginął podczas marszu na Berlin i dlatego przydzielono jej gospodarstwo w osadzie wojskowej Batowice. Typowy dokument fabularyzowany. Historia Witka i jego matki staje się pretekstem do pokazania roli Partii w zagospodarowywaniu Ziemi Zachodnich. Postacie są tu wyjątkowo przejaskrawione, żołnierz, który jest przewodnikiem Kowalskich, nawet podczas pracy w polu ubrany jest w odświętny mundur, a kamera skrupulatnie pokazuje wszystkie jego ordery. Ale film ten jest przede wszystkim opowieścią o Witku, który z warszawskiego urwisa staje się wzorowym junakiem.

Film fabularny **„Niedzielne igraszki”** 1983 (premiera 1988 r.); reż. Robert Gliński, scen. Robert Gliński, Grzegorz Torzecki, zdj. Jerzy Rękas, Grzegorz Torzecki, muz. Lech Brański, wykonawcy: Mirosława Marcheluk, Emilia Krakowska, Stefan Schmidt, Daria Trafankowska Niedzielny poranek tuż po śmierci Józefa Stalina. Słychać krzyk Głupiej Blachy „Umarł, umarł”. Ludzie komentują ten fakt, a następnie rozchodzą się do swoich zajęć. Na podwórku zostają dzieci i zaczynają „niedzielne igraszki”. Józek kradnie ordery ojca i przekonuje kolegów, że wyjeżdża do Moskwy na pogrzeb Stalina zamiast na wczasy do Rabki. Obraz zwyrodnienia dziecięcych umysłów przez system totalitarny. Zabawy dzieci bezkrytycznie naśladowujących pełen agresji świat dorosłych, podkreślają jego groteskowość i wyolbrzymiają to, co w nim chore i absurdalne.

Kolejne spotkanie:

11 XII, godz. 11:00 – **„Stan wojenny - ludzie, postawy, wydarzenia”**

Wprowadzenie: dr Sebastian Ligarski

Kronika Filmowa PKF 49A/81: „W uczelniach”, „Strajk studentów Wrocławia i Warszawy”, „Bez dworca”. Strajk studentów. Sporą część materiału zajmuje reportaż ze strajku studentów w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego. Poza tym zebrane w tym temacie reportaże pokazują szarość Polski początku lat 80-tych.

Film fabularny: „Godność”: reż. Roman Wionczek, scen. Jerzy Grzymkowski. Ostatnie tygodnie przed wprowadzeniem stanu wojennego. Do pracy w Metalpolu udają się Karol Szostak oraz jego dzieci. Trwa zebranie „Solidarności”, na którym padają radykalne postulaty zmiany dotychczasowego porządku. Uchwalono pogotowie strajkowe. Zebranie związkowców kończy się odwołaniem przewodniczącego. Próba zapisu stanu świadomości społeczeństwa polskiego, rozdieranego wewnętrznymi konfliktami politycznymi w ostatnich tygodniach grudnia 1981 r.

Kontakt:

Wojciech Trębacz, tel.326-76-36; wojciech.trebacz@ipn.gov.pl

Sebastian Ligarski, tel. 326-76-30; sebastian.ligarski@ipn.gov.pl

Konsultacja cyklu: Inga Leśniewska